

Wpływ działań edukacyjnych przedszkola na rozwój wyobraźni przestrzennej dziecka

Dzieci przedszkolne reprezentują sobą ogromny potencjał intelektualny. Pod wpływem działań nauczyciela następuje u nich dynamiczny rozwój procesów poznawczych. Podstawą tego rozwoju jest wzmożona aktywność sensomotoryczna, tj. spostrzeganie wzrokowe, kinestetyczne, odbieranie sygnałów dźwiękowych, smakowych, węchowych. Dzięki własnej aktywności dziecko doskonali bezpośrednio funkcje poznawcze.

Pobyt dziecka w przedszkolu stwarza wiele okazji uczenia się, rozwijania zdolności, zainteresowań, a także do rozwijania wyobraźni przestrzennej. W czasie spontanicznych lub organizowanych przez nauczyciela sytuacji i zabaw, dzieci zdobywają wiele umiejętności, przyswajają sobie związane z tymi zabawami nowe informacje, poszerzają wiedzę o świecie, doświadczenie. Na rozwój wyobraźni dziecka ogromny wpływ ma stymulacja otoczenia, czyli własne doświadczenia dziecka, doświadczenie i wiedza dorosłych.

Jedną z wczesnych form stymulacji wyobraźni jest zachęcanie dziecka do podejmowania bezpośrednich prób naśladowania czynności dorosłych, szczególnie znaczenie mają próby manipulowania przedmiotami połączone z informacją dorosłych (tj. wyjaśnianie, nazywanie). Dziecko naśladowując przetwarza spostrzeżenia danej czynności na własną czynność. Naśladowując innych aktywizuje myślenie. Duże znaczenie w stymulowaniu sfery wyobrażeń mają zabawy, a zwłaszcza zabawy tematyczne, w role. Tego typu zabawy sprzyjają zwiększaniu się ich sprawności wyobraźniowej. Taka zabawa pozwala wytwarzać fikcyjne fakty i odtwarzać je. Rola nauczyciela w takich zabawach sprowadza się do stworzenia odpowiednich warunków i zapewnienia przestrzeni oraz wielofunkcyjnych zabawek, dzięki którym dziecko realizuje swoje pomysły, wzbogaca doświadczenia i treści zabawy.

Dla rozwoju wyobraźni przestrzennej ogromne znaczenie mają zabawy konstrukcyjne. Istotą tej zabawy jest tworzenie czegoś nowego z dowolnego materiału (niekoniecznie z klocków). Mogą to być zestawy elementów przystosowanych do łączenia, pudełka, kartony lub materiał przyrodniczy, np. piasek, śnieg, glina.

Innym sposobem stymulowania sfery wyobraźni dziecka w przedszkolu są organizowane przez nauczyciela ćwiczenia ruchowe, prowadzone metodą Labana, tzw. gimnastyka twórcza. Podstawą tej gimnastyki jest ruch powiązany ze słowem, rytmem i muzyką. Może być realizowana w pięciu tematach: wycucie własnego ciała, wycucie ciężaru i czasu, wycucie przestrzeni, rozwijanie wycucia płynności ruchów i ciężaru ciała w przestrzeni, adaptacja ruchów własnych do ruchów partnera lub grupy.

Bogactwo form ruchowych i sposobów realizacji zajęć umożliwia dzieciom rozwój twórczego działania. Dziecko podczas takich zajęć ruchowych nie odwzorowuje czynności, ale samo je wymyśla i przedstawia, czyli występuje w nich w roli autora i aktora. Ważna jest także atmosfera towarzysząca tym zajęciom, tj. swoboda, humor, śmiech. Taką właśnie atmosferę musi stworzyć podczas zajęć w przedszkolu nauczyciel.

Okazją do rozwijania wyobraźni są zajęcia plastyczne. Działalność plastyczna, podobnie jak zabawa stanowi w wieku przedszkolnym potrzebę rozwojową i jest jedną z form aktywności dziecka. W działalności plastycznej obok wyobraźni uruchamiane są jednocześnie procesy motoryczne, poznawcze i emocjonalne.

Na rozwój wyobrażeń dziecka ogromny wpływ ma także sztuka. Każda jej dziedzina wywiera specyficzny wpływ na rozwijanie odtwórczych, a także twórczych wyobrażeń. Sztuka bogaci spostrzeżenia dziecka, jego doznania emocjonalne, dzięki czemu jego wyobraźnia jest niezwykle, różnorodna, oryginalna.

opracowała: mgr Alicja Brulińska